

Finanssiala ry

VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Julkisuuslain vaikutusten ulottuminen yksityiseen liiketoimintaan on ongelmallista

- Julkisuuslain salassapitoperusteita uudistettaessa erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin tilanteisiin, *joissa viranomaisten* toimintaa koskevan julkisuuslain vaikutukset ulottuvat *yksityiseen liiketoimintaan*.
- Liikesalaisuuksien asianmukainen suoja tulee selkeyttää ja varmistaa julkisuuslakia sovellettaessa.
- Sen seikan, että finanssialan toiminta on viranomaisten kattavan valvonnan alaista, ei tule johtaa siihen, että normaalisti liiketoiminnassa yhtiön omaan tietoon tarkoitetut luottamukselliset tiedot tulevat julkisiksi.
- Julkisuuslain ja erityislakien välinen suhde tulee selkeyttää.

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa julkisuuslain salassapitoperusteiden mahdollisista muutostarpeista saadakseen tietoa julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden soveltamiseen liittyvistä keskeisistä haasteista ja lainsäädännön kehittämistarpeista.

1 Julkisuuslain soveltamisesta finanssialalla

Julkisuuslaki koskee kaikkia finanssialan toimijoita silloin, kun ne asioivat Finanssivalvonnan kanssa.

Työeläke- ja vahinkovakuutusyhtiöitä julkisuuslaki koskee lisäksi jatkuvasti siltä osin, kun ne julkiseksi hallintotehtäväksi katsottua lakisääteisten vakuutusten hoitamista suorittaessaan käyttävät julkista valtaa.

Lisäksi myös silloin, kun kysymys ei ole julkisen vallan käytöstä, sovelletaan työeläke- ja vahinkovakuutusyhtiöihin tiettyjä julkisuuslain asiakirjasalaisuutta, vaitiolovelvollisuutta, hyväksikäyttökieltoa ja salassa pidettäviä asiakirjoja sekä rangaistussäännöksiä koskevia kohtia työtapaturma- ja ammattitautilain sekä työntekijän eläkelain toimeenpanoon liittyvissä asioissa. Työtapaturma- ja ammattitautilain 248 §:n sekä työntekijän eläkelain 191 §:n mukaan em. lakeja tai eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annettua lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain 30 luvun 1, 3 (työtapaturma ja työeläke) ja 4 §:ssä (työeläke) tai eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 16 luvun 4 §:ssä ja 17 luvun 4 ja 5 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

2 Liikesalaisuuksien suojan tärkeys finanssialalla

Liikesalaisuuksien asianmukainen suojaaminen on erityisen merkityksellistä finanssialalla muun muassa sen vuoksi, että liikesalaisuuksien piiriin kuuluu tyypillisesti tietoja, joiden julkisuus voisi olla joissakin olosuhteissa omiaan aiheuttamaan myös sellaisia *perusteettomia huolia ja markkinatoimijoiden reaktioita, jotka voisivat vaarantaa rahoitusvakauden tai rahoitusmarkkinoiden häiriöttömän toiminnan*. Näiden tietojen hyödyntämisen riski vahingoittamistarkoituksessa on

koholla etenkin silloin, kun tietopyyntöjen myötä julkiseksi tulee tietoja *epäsymmetrisesti eri toimijoita koskien*.

Lisäksi monet sellaiset yhtiön sisäiset dokumentaatiot, jotka pitävät sisällään yhtiön luottamuksellista tietoa, mutta jotka eivät täytä julkisuuslain nykyisen salassapitoperusteen "liikesalaisuus"-määritelmää, tulee voida pitää poissa julkisuudesta, vaikka tiedot olisivat valvojan viranomaisen hallussa.

Julkisuuslain nykyinen soveltamisalan rajaaminen ns. julkisen hallintotehtävän hoitajilla *julkisen vallan käyttöön* on luonut varsin selkeät rajat sille, etteivät em. luottamukselliset tiedot kuulu työeläke- ja vahinkovakuutusyhtiöissäkään julkisuuslain piiriin, vaikka julkisuuslakia sovelletaankin osaan niiden toiminnasta.

3 Salassapitosäännösten arviointi valvontaviranomaisessa

Julkisuuslaki ja sen 24 § tulevat kaikissa pankeissa ja vakuutusyhtiöissä eteen Finanssivalvonnan kanssa asioidessa. Finanssialan toimijoiden valvontaviranomaisille lähettämät asiakirjat sisältävät usein valvottavien liikesalaisuuksia ja valvottavia koskevan erityissääntelyn tai yleissääntelyn perusteella salassa pidettäviä tietoja (esim. henkilötiedot, pankkisalaisuus, sisäpiirintieto). FA:n näkemyksen mukaan julkisuuslaki on ongelmallinen pankki- ja vakuutussalaisuuden osalta, koska Finanssivalvonta arvioi salassapitosäännöksiä valvojan lähtökohdista käsin eikä valvottavan salassapitosäännöksistä käsin, mikä voi johtaa valvottavan pankki- ja vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen paljastumiseen, kun valvoja julkaisee valvottavatietoa.

FA esittää huolensa viranomaisen asiakirjojen julkisuuden ja liikesalaisuuksien suojan välisestä jännitteestä. Julkisuuslain salassapitosäännösten soveltamiskäytäntöä tarkasteltaessa heikoksi kohdaksi näyttää muodostuvan viranomaisten laaja ja vaikeasti ennakoitavissa oleva harkintavalta siitä, mitä liikesalaisuuden piiriin voidaan katsoa kuuluvan. Oikeuskäytännönkään valossa (Helsingin hallinto-oikeus Diaarinumero 15106/16/12037 ja KHO:2018:25) ei ole täyttä varmuutta siitä, mikä viranomaisen asiakirja-aineistosta katsotaan lopulta kuuluvan julkisuutta rajoittavien säännösten soveltamisalaan.

Finanssivalvonnan valvoman yhtiön on siis vaikea ennakoida, mikä sen valvojalle toimittamasta aineistosta tullaan tulkitsemaan julkiseksi, ja minkälaisin menettelyin valvottavalla olisi mahdollisuus vastustaa viranomaisen näkemystä julkisuuden alasta ja siten asiakirjojen luovuttamista tietopyynnön esittäjälle. Viranomaisen tulee varmistaa sisäisin menettelyin, että sillä, jonka liikesalaisuuksista on kysymys, on käytettävissään tosiasialliset ja tehokkaat suojakeinot. Julkisuuslain, muiden lakien sekä Finanssivalvonnan käytäntöjen yhteensopivuus tulee varmistaa.

Huomionarvoista on myös, että *Euroopan Keskuspankin asiakirjoihin sovellettava laaja asiakirjojen salassapitoperiaate poikkeaa olennaisesti kansallisen lainsäädäntömme mukaisesta lähtökohtaisesta julkisuusperiaatteesta*.

FA pitää tärkeänä, että sääntelyn jatkovalmistelussa:

- Otetaan huomioon myös tilanne, jossa viranomaiselle asiakirjoja toimittavan tahon tulee noudattaa sekä kansallisia että EU-lainsäädännön sisältämiä oikeusohjeita.

- Varmistetaan viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen sisältämien liikesalaisuuksien suoja siten, että valvottavan käsitys liikesalaisuuden alasta huomioidaan nykyistä paremmin.

FA viittaa myös aikaisempaan [lausuntoonsa](#) (24.6.2021), jossa FA jo jakoi myös Finanssivalvonnan itsensä omassa [lausunnossaan](#) (11.5.2021) esittämän huolen siitä, että julkisuuslaista ei selkeästi ilmene, millä perusteella Finanssivalvonnan saamat asiakirjat ja niiden sisältämät tiedot on merkittävä salaisiksi (julkisuuslaki, henkilötietojen suojaa koskevat säännökset, erityissääntely vai kaikki yhdessä). Joissakin tapauksissa erityissääntelyssä tarkoitetun salassapitoperusteen merkitseminen ilmaisee välillisesti salassa pidettävän tiedon laadun (esimerkiksi sisäpiiritiedon ilmaisukielto). Sääntelyn uudistamisen ja täsmentämisen tarve on siis ilmeinen.

4 Tekoälyn kehitys tulisi huomioida salassapitoperusteiden uudelleenarvioinnissa

Salassapitoperusteita on esitetty kiristettävän kansallisen turvallisuuden vuoksi, mikä on erittäin perusteltu syy uudistamiselle. Salassapitoperusteita arvioitaessa tulisi huomioida myös tekoälyn kehitys: tekoäly pystyy mahdollisesti yhdistelemään asioita siten, että salassapito voi murtua.

5 Vastaukset oikeusministeriön lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

5.1 Kysymys 1: Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailekaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

5.1.1 Liikesalaisuus

Julkisuuslaki on suunnattu ennen kaikkea viranomaisille, eikä siinä huomioida riittävästi niitä yksityisiä oikeushenkilöitä, joihin julkisuuslaki tai sen vaikutukset tietyissä tilanteissa ulottuvat. Viranomaisilla ei esimerkiksi ole liikesalaisuuksia, mutta julkista valtaa käyttävä yksityinen yhtiö joutuu toiminnassaan arvioimaan rajanvetoa omien liikesalaisuuksien ja muiden oman liiketoimintansa kannalta merkityksellisten tietojen sekä julkisuuslain nojalla julkisten tietojen välillä. Käytännössä sovellettavaksi tulee usein lain 24 §:n 20 kohta (liikesalaisuus). Kyseistä kohtaa tulisi muuttaa seuraavasti (muutosehdotus **korostettu**):

*20) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liikesalaisuudesta **tai muusta vastaavasta seikasta**, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi **tai voisi aiheuttaa** elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista*

Nykyisen lain em. kohta liikesalaisuuksiin sisältöön liittyen määräytyy pitkälti liikesalaisuuslain (595/2018) perusteella, ja siksi on mahdollista, että sellaiset yhtiön sisäiset dokumentaatiot, jotka pitävät sisällään yhtiön luottamuksellista ja salaista

tietoa, eivät täytä nykyisen salassapitoperusteen ”liikesalaisuus”- määritelmää. Käytännön esimerkkeinä voidaan mainita erilaiset yhtiöiden sisäiset menettelytavat, liiketoimintakonseptit, suunnitelmat, prosessit sekä analytiikkaa ja profilointia koskevat kaavat, jotka liittyvät kiinteästi yhtiön asemaan ja menestymistekijöihin kilpailluilla markkinoilla.

Julkisuuslain 24 §:n 12 kohtaa FA ehdottaa selkiytettävän siten, että salassapitoperuste koskee kaikkia viranomaisen hallussa olevia asiakirjoja niiden laajasta riippumatta. Lisäksi FA ehdottaa 12 kohtaan seuraavaa lisäystä:

*12) rahoitusmarkkinoita ja vakuutustoimintaa valvovien sekä rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusjärjestelmien toimivuudesta vastaavien viranomaisten laissa säädettyjä tehtäviä varten laaditut selvitykset, joista ilmenee tietoja markkinoiden toimivuudesta tai rahoitus-, vakuutus- tai eläkelaitoksista tai niiden asiakkaista, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi **tai voisi aiheuttaa** vahinkoa tai haittaa rahoitus- tai vakuutusjärjestelmän luotettavuudelle ja toimivuudelle*

Julkisuuslain 24 §:n 32 kohtaa FA ehdottaa täsmennettäväksi siten, että siinä huomioitaisiin nykyistä kattavammin henkilön taloudelliseen asemaan liittyvät seikat, joita erityissääntelyn mukaiset pankki- ja vakuutussalaisuus sisältävät. Koska käytännössä tähän lainkohtaan perustuen finanssilaitos ei voi luovuttaa tietoja henkilön pankki- tai vakuutussalaisuuden alaisista seikoista, olisi selkeyden vuoksi tärkeää täsmentää kohtaa esimerkiksi seuraavasti:

*32) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakaumuksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä, **taloudellisesta asemasta** tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista; asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön toimimisesta poliittisessa tai muussa luottamustehtävässä tai henkilön pyrkimisestä sellaiseen tehtävään samoin kuin henkilön osallistumisesta poliittisen puolueen perustamiseen ja rekisteröintiin tai valitsijayhdistyksen perustamiseen vaaleja varten, ovat kuitenkin julkisia*

5.1.2 Julkisuuslain salassapitoperusteiden kohtien 17 ja 20 soveltamiseen liittyvä epäselvyys tulee korjata

Julkisuuslain 24 §:n 17 ja 20 kohdissa on kaksi salassapitovelvollisuudeltaan erilaista salassapitosäännöstä samassa kohdassa. Liikesalaisuus on ehdoton salassapitoperuste eli siltä osin mainitut 17 ja 20 kohdat sisältävät vahinkoedellytyslausekkeettoman salassapitosäännöksen. Muun vastaavan liiketoimintaa koskevan seikan (17 kohta) ja muun vastaavan yksityisen elinkeinotoimintaa koskevan seikan (20 kohta) salassapitovelvollisuus määräytyy sen sijaan asiakirjan antamisesta aiheutuvien haitallisten vaikutusten perusteella eli niiden osalta kyse on julkisuusolettamaan perustuvasta salassapitosäännöksestä. Nämä tulisi erottaa omiksi kohdiksi julkisuuslain 24 §:ssä siten, että 17 ja 20 kohdan liikesalaisuus vahinkoedellytyslausekkeettomana salassapitosäännöksenä tulisi omaksi kohdakseen, ja kohdissa mainitut muut vastaavat seikat julkisuusolettamaan perustuvina salassapitosäännöksinä omaksi kohdakseen.

Liikesalaisuuden osalta FA viittaa lisäksi tämän lausunnon kohtiin 2–3.

5.1.3 Henkilöarviointien tietojen suoja

Finanssivalvonnan kanssa asioitaessa yhtiöllä on usein intressi merkitä asioita, vastineita tai viestejä julkisuuslain mukaan salassa pidettäviksi. Ratkaisu löytyy tyypillisesti julkisuuslain 24 §:n 20 kohdasta, mutta kohta sopii sanamuotonsa puolesta huonosti salassapitoon silloin, kun puhutaan yksittäisistä henkilöistä. Lainkohdassa puhutaan liikesalaisuuksista ja elinkeinonharjoittajista, eikä ole tiedossa, miten Finanssivalvonta soveltaa näitä yritysten henkilöstöön tai johtoon.

Asia konkretisoituu johdon sopivuus- ja luotettavuusarvioinneissa, joissa voidaan ajoittain käydä sellaista kirjeenvaihtoa Finanssivalvonnan kanssa, joka luonteensa puolesta olisi hyvä pitää salassa, koska siitä ilmenee asianosaisten henkilöarviointeja tai muita henkilökohtaisia asioita. Julkisuuslain 24 §:n muut kohdat suojaavat henkilötietoja vain erityistilanteissa, eivätkä kohdat välttämättä sovellu Fit & Proper -asioihin. Vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 §:n mukaan näitä tietoja ei saisi kertoa sivullisille, joten on ongelmallista, jos tällaiset tiedot päätyvät Finanssivalvontaan tehdyn tietopyynnön kautta kolmannen tahon tai jopa yleiseen tietoon.

5.1.4 Julkisuuslain salassapitoperusteiden ajantasaistaminen ja GDPR-yhteensopivuus

Julkisuuslain salassapitoperusteet ovat paikoin jääneet ajastaan jälkeen, mikä johtaa säännösten epäselvyyteen ja tulkinnanvaraisuuteen. Salassapitoperusteet tulisi ajantasaistaa ja päivittää yhteensopiviksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) kanssa. Esimerkkejä tästä ovat asetuksen 5 artiklan tarkoittamat henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoitussidonnaisuuden ja tietojen minimoinnin periaatteet. Samalla tulisi varmistaa julkista hallintotehtävää hoitavien ja/tai julkista valtaa työtehtävissään käyttävien henkilöiden (virkamiesten/työntekijöiden) turvallisuus ja yksityiselämän suoja.

Oikeusministeriön mietinnön perusteella vaikuttaa olevan epäselvyyttä esimerkiksi siitä, mitä tietoja virkamiehestä, viranhaltijasta tai julkista hallintotehtävää hoitavasta työntekijästä tulee pyynnöstä antaa. FA:n käsityksen mukaan esimerkiksi julkista hallintotehtävää hoitavan työntekijän kotiosoitetieto ei ole tällainen tieto. Osoitetieto ei tue millään tavoin julkisuusperiaatteen toteutumista, mutta saattaa vaarantaa työntekijöiden turvallisuutta, joten kotiosoitetieto on julkisuusperiaatteen ulkopuolelle jäävä, yksityiselämän ja yksityisyyden suojan piiriin kuuluva tieto, eikä sitä tule pyydetessä luovuttaa esimerkiksi hallinnon asiakkaalle. Virkamiesten, viranhaltijoiden ja työntekijöiden julkisuuslain piiriin kuuluvien tietojen määrittely olisi ehdottoman tärkeää selkeyttää ja ilmaista selkeästi.

5.1.5 Arkaluonteinen henkilötieto lisättävä salassapitoperusteisiin

GDPR 9 artiklan mukaan erityisiä henkilötietoryhmiä ovat henkilötiedot, ”joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys sekä geneettisten tai biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista”. Arkaluonteista henkilötietoa (erityisiä henkilötietoryhmiä) koskevaa omaa kohtaa ei ole julkisuuslain salassapitoperusteissa.

FA katsoo, että julkisuuslaissa tulisi olla arkaluonteisten henkilötietojen salassapitoperuste, joka vastaa EU:n sääntelyä.

5.1.6 Turvallisuutta koskevat tiedot ja salassapitosäännökset

Julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kohta 31 koskee henkilön ilmoittamaa salaista puhelinnumeroa samoin kuin asiakirjoja, jotka sisältävät tiedon kohdassa esitetyistä muista yhteystiedoista. Mietinnön mukaan, jos henkilö on pyytänyt tiedon salassapitoa, viranomaisen on selvitettävä, onko tiedon salassa pitämiselle kohdassa tarkoitettu perusteltu syy. Epäselvää on, onko viranomaisen selvittävä turvakiellon olemassaolo, ja tuleeeko tästä tehdä päätös. Koska tieto turvakiellosta tulee yhtiölle asiakkaalta, käytännössä asiakkaalta tulisi pyytää selvitystä turvakiellosta, jos turvakiello olisi syy julkisuuslain mukaiselle salassapidolle.

5.1.7 Sosiaalivakuutuksen asiakkuus

Julkisuuslain 24 §:n 25 kohdassa työhallinnon ja sosiaalihallinnon asiakkuus on todettu salassapitoperusteeksi. Nykyinen tulkinta myös sosiaalivakuutuksen sisällyttämisestä perustuu lain perusteluihin. Lakiin tulisi tässä yhteydessä lisätä sosiaalivakuutuksen asiakkuus salassapitoperusteeksi.

5.2 Kysymys 2: Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvailkaa ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Koska julkisen hallintotehtävän sisältöä ei ole määritelty ja on epäselvää, mitä sillä tarkoitetaan, muutostarvetta on vaikea arvioida. Jos tulkinta jää epäselväksi, käytännön tilanteissa tulee arvioitavaksi, vedotaanko vakuutusyhtiölain mukaiseen salassapitoperusteeseen vai julkisuuslain sisältämään.

Nykyinen julkisuuslain 4 §:n 2 momentin mukainen soveltamisala, joka määräytyy yksityisillä julkisen hallintotehtävän hoitajilla *julkisen vallan käytön* perusteella, on selkeä, vakiintunut ja riittävä vakuutusyhtiöiden osalta. Ne tehtävät ja tilanteet, joissa vakuutusyhtiön on katsottu käyttävän julkista valtaa, voidaan arvioida nykyisen lain perusteella olevan tällä hetkellä selkeästi tunnistettavissa vakuutusyhtiön muusta toiminnasta.

FA katsoo, että lain sanamuotoa ei tulisi muuttaa. Ehdotettu uusi soveltamisalan määrittely antaa mahdollisuuden ymmärtää, että soveltamisala olisi nykyistä laajempi, ja *tämä johtaa soveltamisalojen rajojen määrittelyyn jatkossa todennäköisesti tuomioistuinprosessin kautta*. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että salassapitoperusteet on määritelty selkeästi siten, etteivät yksityiseen liiketoimintaan kilpailuilla markkinoilla liittyvät vain yhtiön tietoon tarkoitetut tiedot tule julkisiksi.

5.3 Kysymys 3: Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

5.3.1 Julkisuuslain ja erityislainsäädännön suhde

Useissa laeissa on ristikkäin viittauksia julkisuuslain kanssa (esimerkiksi arkistointilaki, tiedonhallintalaki) tavalla, jotka johtavat kehäpäätelmään. Kun julkisuuslakia uudistetaan, sen esitöissä on otettava kantaa lain suhteesta erityislainsäädäntöön. Julkisuuslain ollessa yleislaki, sitä muutettaessa on perusteellisesti selvitettävä, mitä muutoksia erityislainsäädäntöön tarvitaan julkisuuslakiin tehtävien muutosten takia.

Käytännössä ongelmia esiintyy myös silloin, kun julkisuuslain ja EU:n tietosuoja-asetuksen säännökset soveltuvat samanaikaisesti esimerkiksi lakisääteisiin vakuutuksiin kohdistuvien tietopyyntöjen yhteydessä.

5.3.2 Salassapitoajasta

Lakisääteisten vakuutusten säilytysaika on pääsääntöisesti 100 vuotta. Työtapaturma- ja ammattitautilaissa sekä työntekijän eläkelaisissa viitataan julkisuuslain 7 lukuun, jolloin salassapitoaika määräytyy julkisuuslain 31 §:n mukaan. Liikennevakuutuslaissa ei erikseen oteta kantaa salassapitoaikaan. Julkisuuslain 31 §:n 2 momentin mukaan asiakirjojen yleinen salassapitoaika on 25 vuotta.

Esimerkiksi vanhuuseläkepäätöksessä on vain julkisuuslain 24 §:n 23 kohdassa tarkoitettuja tietoja, minkä vuoksi päätöksen salassapitoaika on 25 vuotta. Oikeuskäytännössä eläkelaitos on velvoitettu toimittamaan valittajalle tämän pyytämät toisen henkilön vanhuuseläkettä koskevat asiakirjat muilta kuin verotusasiakirjoja koskevin osin, koska asiakirjojen salassapitoaika (25 vuotta) oli lakannut. Koska työkyvyttömyyseläke-, työuraeläke- ja kuntoutuspäätökset sisältävät tietoja henkilön terveydentilasta, sovelletaan niihin julkisuuslain 31 §:n 2 momentin mukaista 50 vuoden salassapitoaikaa sen henkilön kuolemasta, jota asia koskee. Työeläkkeen toimeenpanossa tarvittavien ja syntyvien tietojen salassapito-velvollisuuden eriaikainen lakkaaminen on koettu epätarkoituksenmukaiseksi. Lisäksi elinajan pidentyessä ei ole kohtuullista, että henkilön vielä eläessä hänen vanhuuseläkepäätöstensä koskevat tiedot tulisivat julkisiksi. Salassapidon lakkaamista koskevia säännöksiä tulisi arvioida uudelleen.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs